

ISBN 978-1-63752-708-5
DOI 10.36074/pcaifswal.ed-2

PEDAGOGICAL CONCEPT AND ITS FEATURES, SOCIAL WORK AND LINGUOLOGY

Collective Scientific Monograph

EDITION 2

Dallas
2021

Primedia eLaunch
E-book conversion, distribution & marketing

Лебедь Юлія Борисівна¹, Радомська Людмила Анатоліївна²

Lebed Yu.

Radomska L.

МІЖМОВНІ КОНОТАТИВНІ АНТРОПОНІМИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРИ

INTERLINGUAL CONOTATIVE ANTHRONYMS IN MODERN UKRAINIAN MEDIA SPACE

АНОТАЦІЯ:

Дослідження власних назв, представлених у стилі масової комунікації, реалізує виявлення як загальних тенденцій розвитку національної літературної мови, так і специфічних, властивих масмедійному мовленню. У роботі проаналізовано специфіку конотативних апропонімів у сучасному українському медіапросторі, на конкретних зразках визначено їхні характерні ознаки, особливості творення й використання. Актуальність роботи визначена, з одного боку, потребою системного аналізу сучасного медійного мовлення, з іншого – потребою доповнення та увиразнення теоретичних відомостей щодо конотонімії як універсального явища. Конотація як процес набування власними назвами нових значень – явище, особливо поширене серед антропонімів, передусім особових імен та поетонімів. За механізмом утворення конотативного значення виділено вмотивовані та невмотивовані власні назви, що утворюються на основі метафори, метонімії, перифразу. Зроблено висновок про узуальний характер і значну поширеність міжмовних конотонімів у сучасних українських медіатекстах. Як основну ознаку конотативних топонімів визначено їхню здатність інтенсифікувати значення, тобто підкреслювати конкретну сему із загального значення власної назви.

ABSTRACT:

The study of proper names, presented in the style of mass communication, realizes the identification of both general trends in the development of the national literary language, and specific, inherent in mass media speech. The specifics of connotative apronyms in the modern Ukrainian media space are analyzed in the work, their characteristic features, peculiarities of creation and using are determined on concrete samples. The urgency of the work is determined, on the one hand, by the need for systematic analysis of modern media broadcasting, on the other – the need to supplement and clarify theoretical information about conotonymy as a universal

¹ кандидат філологічних наук, завідувач кафедри зарубіжної літератури та основ риторики
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», УКРАЇНА
PhD of Philological Sciences, head of the Department of Foreign Literature and Fundamentals of Rhetoric
Communal Higher Education Institution «Vinnytsia Humanities Pedagogical College», UKRAINE

² кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства
Вінницький національний технічний університет, УКРАЇНА
PhD of Philological Sciences, Associate Professor of Linguistics
Vinnytsia National Technical University, UKRAINE

phenomenon. Connotation as a process of acquiring new meanings by proper names is a phenomenon that is especially common among anthroponyms, especially personal names and poetonyms. According to the mechanism of connotative meaning formation, motivated and unmotivated proper names are distinguished, which are formed on the basis of metaphor, metonymy and paraphrase. The conclusion about the usual character and considerable prevalence of interlingual conotonyms in modern Ukrainian media texts is made. The main feature of connotative toponyms is their ability to intensify the meaning, to wit to emphasize a specific sema from the general meaning of the proper name.

ВСТУП.

Медійні тексти характеризуються мінливістю мови, великим потенціалом щодо створення, засвоєння нових лексем, вони найбільш активно відображають сучасні мовні процеси і явища. Лінгвістична інтерпретація медійного мовлення дає змогу виявити процеси специфічного відображення дійсності, вивчити механізми мовного впливу й формування суспільної думки за допомогою засобів публіцистичного стилю. Дослідження ж власних назв, представлених у текстах масової комунікації, реалізує виявлення як загальних тенденцій розвитку національної літературної мови, так і специфічних, властивих масмедійному мовленню.

У сучасній лінгвістиці онімну лексику вже досліджено з погляду її стилістики в українських масмедіа (Д. Дергач) [1], проаналізовано лінгвокогнітивні аспекти онімів у художньому тексті в жанрі фентезі (С. Левочкина) [2], з'ясовано сутність онімної системи та запропоновано критерії її комплексного аналізу (М. Торчинський) [3] та ін. Конотативні оніми були предметом дослідження Г. Лукаш [4], М. Торчинського [5], зокрема й у публіцистичному тексті [6; 7]; укладено словники –конотативних власних назв (Є. Отін [8], Г. Лукаш [9]), онімів українських масмедіа (за ред. Л. Шевченко) [10]. Антропоніми загалом і поетоніми зокрема були вивчені з погляду їхнього функціонування в художньому тексті (Д. Козловська [11], О. Філатова [12], А. Вегеш [13], О. Назаренко, А. Часовських [14] та ін.), як твірні одиниці для епонімів (С. Єрмоленко, М. Остапенко [15]), виявлено тенденції в розвитку української історичної антропоніміки на межі XX і XXI ст. (С. Шийка) [16] тощо. Встановлення специфіки міжмовних конотативних антропонімів у різних жанрах публіцистичного стилю допоможе з'ясувати значення конотонімів для продукування медійних текстів, розширить уявлення про переносне вживання власних імен у сучасній ономастиці.

Метою роботи є аналіз особливостей вживання конотативних антропонімів у масмедійному мовленні початку XXI ст.

Матеріалом дослідження слугували тексти друкованих, електронних видань та відеоконтент українських телевізійних каналів 2015–2020 рр., зокрема: публікації загальноукраїнських медіаплатформ «Дзеркало тижня», «Газета по-українськи», «День», матеріали з ефірів передач українського телебачення («5 канал», «Україна», «Еспресо»), а також ті, що були розміщені в мережі Інтернет та соціальній мережі «Фейсбук».

ОСНОВНА ЧАСТИНА.

Дослідники масмедійного простору виокремлюють характерну особливість сучасної публіцистики та журналістики – тенденцію «до різноманітності форм подачі матеріалу, відхід від інформативності, що створює стилістичну строкатість, швидку зміну мовних планів» [17]. З цього погляду закономірним видається факт значного поширення конотативних онімів, що виникають внаслідок явища полісемії. Конотонім у сучасній лінгвістиці визначають як «вторинну (похідну) пропріальну одиницю, що вживається в переносному значенні та характеризується поліденотатністю» [7]. Крім того, Г. Лукаш кваліфікувала їх як власні назви, які «зберігають свою належність до пропріальної лексики і називають одиничний об'єкт, але набувають вторинного конотативного змісту» та виникають у процесі «метафоричного (рідше – метонімічного) функціонування як оніми образної номінації», «стають лексично повнозначними і збагачуються референтною конотацією» [9].

Конотативний антропонім – це власна назва, що стосується людини, у семантичній структурі якої денотативне значення співіснує з індивідуальними конотаціями. Такі слова є власними назвами, не втрачають своєї здатності співвідноситися з іншими пропріальними одиницями і сприйматися в одній групі з ними, та вони переносно називають те, що в нейтральному стилі могло би бути позначене через використання загальних назв. Тобто конотативні антропоніми не лише здатні виконувати свою пряму і первинну функцію – бути назвами об'єктів навколишнього світу, але й набувають додаткового понятійного змісту, стають у мові експресивно-оцінними заміниками апелютивів, збагачуються значеннєвими та експресивними відтінками.

Сучасні медіатексти засвідчують активний семантичний та стилістичний потенціал конотативних міжмовних антропонімів. Найчастіше в медіатекстах як конотоніми вживаються особові імена історичних і культурних діячів, правителів, наприклад: **Нерон** (Глава Чернівецької ОДА

мітить у *Герони*, – єпархія УПЦ (ФБ, Raskolam.net, 10.09.19), *Бісмарк*, *Мусоліні*, *Гітлер*, *Сталін*, *Маоцзедун* (Вмирає культура – припиняється прогрес. Історію починають творити *герони*, *бісмарки*, *мусоліні*, *гітлери*, *сталіні*, *маоцзедуни*. А яка то історія – всім відомо (ФБ, Патріот, 06.05.14), *Путін*, *Трамп* (Коли людина довго перебуває в напруженні, в неї з'являється страх. І нею дуже легко маніпулювати. Звідси з'являються всі ці *трампи*, *лепени*, *путіни*... Вони працюють на страху (ДТ, 17.09.16) та ін.

Спробуємо проаналізувати найпоказовіші із конотативних антропонімів, що трапилися в досліджуваних прикладах: *Герострат*, *Ірод*, *Каїн*, *Клеопатра*, *Наполеон*, *Сократ*, *Цицерон*, *Юда*.

Особове ім'я *Герострат* (мешканець Ефеса, що спалив храм Артеміди у своєму рідному місті 356 року до н. е. для того, щоб, як він зізнався під час катування, його ім'я пам'ятали нащадки) позначає палія або людину, що ретельно готує й обмірковує план для заподіяння шкоди багатьом іншим людям. Наприклад: «Чи здобудуть славу *Герострата* нападники на конституційний статус української мови?» (РС, 30.06.20); *Тиран і Герострат*. Як 5 років тому Януковича позбавляли статусу президента – сюжет (5 канал, 04.02.20).

Ірод – популярне ім'я/прізвище у 1 ст. до н. е., яким користувалися декілька царів Юдейської провінції Римської імперії. Наприклад, Ірода I Великого описували, як «божевільного, який убив свою сім'ю і безліч рабинів», «злого генія юдейської нації», «готового на будь-який злочин на угоду своїм необмеженим примхам» і «найбільшого будівельника в єврейській історії». Вважають, що саме через нього ім'я стало вживатися зі значенням злої та жорстокої людини, пор.: *Кагебісти водили "Ірода" вулицями Чишок, і він видавав людей, які ще недавно ділилися з ним кусником хліба* (ГПУ, 24.03.20).

Онім *Клеопатра* (цариця Єгипту, з династії Птолемеїв, остання з царських правителів Стародавнього Єгипту) в сучасних текстах виявляє такі конотеми: 1) красуня; 2) коханка; 3) чарівна жінка; жінка з шармом; 4) жінка, яка любить маніпулювати іншими людьми, що в неї прекрасно виходить. Це засвідчують приклади: *"Шкіряний образ. Вам дуже пасує"*, *"Карколомна"*, *"Образ, ну прямо Клеопатра"*, *"Нарешті-то нормальна сукня"*, *"Без чубчика краще і красивіше"*, – коментують користувачі (Сьогодні, 11.09.17); У віршах могу бути *Клеопатрою*, жрицею, балагуркою. А могу розвернути внутрішню драму (ГПУ, 29.04.20).

Тексти, в яких фігурує ім'я *Наполеон* (французький державний діяч, полководець, перший консул Французької Республіки, імператор Франції),

дають змогу виділити декілька конотем цього антропоніма: 1) велика людина; новатор, реформатор; 2) незначна людина; 3) злий геній; людина, яка втратила почуття міри; 4) людина сумнівного зовнішнього виду; 5) божевільний. Антропонім засвідчує словотворчу активність, входить до складу стійких сполук. Причому конотативності набувають і його похідні, зокрема, прикметник **наполеонівський** та демінутив **наполеончик**, пор.: «Міський голова **наполеончик** і негідник, якого треба звільнити»,—звернувся до присутніх депутат, экс-заступник Дебоя Володимир Кропивницький (ГПУ, 25.02.15); **Наполеонівські** війни Франції проти COVID-19 – *The Economist* (ДТ, 06.04.20). Оскільки цей конотонім передає як позитивні, так і негативні відтінки значення, то лише контекст або зміст твору в цілому дають змогу точно визначити, яке конотативне значення виявляє в кожному випадку антропонім. Хоча здебільшого негативне значення переважає. Наприклад: Хочу залізи в голову **Зеленого Наполеона** нашого. КВНом піти проти КДБ... (Дроздов, 5 канал, 25.10.19); Ось, наприклад, з викладеного сьогодні листування можна дізнатися, як плазують з ДНР – Денис Пушилін, уявивши себе чи то Черчіллем, чи то **Наполеоном**, надсилає Суркову варіанти поділу України на три частини – Новоросію, Малоросію і Галичину», – йдеться в повідомленні (5 канал, 03.11.16).

Антропонім **Нерон** (римський імператор, п'ятий і останній з династії Юліїв-Клавдіїв) сучасним мовцем здебільшого сприймається як егоїстичний, жорстокий представник влади, пор.: «**Нерони**» Верховної Ради (ФОТОДОКАЗИ) (ФБ, Диванна сотня, 06.10.17).

Онім **Сократ** (давньогрецький філософ, котрого вважають одним із засновників Західної філософії) в європейських мовах також вживається із широкими інтерпретаціями: дуже розумна людина, хороший друг; людина, що напрошується на неприємності через вихвалання своєю обізнаністю; особа, котра веде вільний спосіб життя; людина, яка дратує оточення навіть своїм виглядом тощо. В аналізованих текстах переважає значення «дуже розумна людина» (Звісно, пишуть ці дисертації не **Марки Аврелії, Сократи** або **царі Соломони** (ДТ, 17.11.17); Доктор Хаус – сучасний **Сократ**? Глядачі телеканалу СТБ вже не можуть дочекатися, коли завершаться зйомки шостого сезону серіалу «Доктор Хаус» і їх продублюють українською... (День, 05.03.15).

У семантичній структурі антропоніма **Цицерон** виокремлюємо три конотеми: 1) оратор; людина, яка здатна красиво і переконливо говорити; 2) людина, яка говорить кострубато, з помилками; 3) не оратор, звичайна людина, мовлення якої нічим особливим не відрізняється. Наприклад:

Оріховський підтримував стосунки з видатними гуманістами та культурно-освітніми діячами Західної Європи, де його називали «**русинським (українським) Демосфеном**», «**сучасним Цицероном**» (День, 13.12.15); В чаті він **Цицерон**, а при зустрічі двох слів зв'язати не може (ГПУ, 27.06.18).

Юда – це один з учнів Ісуса Христа, котрий зрадив свого вчителя. У медіаконтекстах він також позначає зрадника, пор.: Отже, Мазепа як «*Celsissimus et Illustrissimus Dominus, Dux Cohortis Zaporoviensis*», «*Pater Patriae*» і «*Ecclesiae Defensor*»⁵ versus Мазепа як «Антихрист» і «**Юда**», «зрадник» і «боговідступник», – це «демонічна» Україна versus «сакральна» Росія (День, 15.08.17); Для тосканських уболівальників Баджо залишався зрадником і **їудю**, при цьому під час Кубка світу він заявив, що представляє на турнірі саме "Фіорентину", яку не хотів залишати, а на презентації в "Ювентусі" забув накинути біло-чорний шарф (ГПУ, 18.10.20).

Часто в сучасних медіа функцію конотативів виконують прізвища відомих людей, рідше – ім'я та прізвище (двокомпонентна модель): Гітлер, Колумб, Магелман, Штирліц.

Власна назва **Магелман** включає три конотеми: 1) любитель подорожей, мандрівник, той, хто не боїться труднощів, першовідкривач; 2) чоловік міцної статури; 3) велика людина, наприклад: Роналдо перед П'ятовим ніби **Магелман** на прийомі в португальського короля Маноела. Три спроби й три відповіді: "Ні". Дайте забити – ні. Дайте зрівняти – ні. Дайте пройти на Євро – ні (ГПУ, 14.10.19).

Схожу семантику виявляє й прізвище **Колумб**, пор.: «Для мене в цій ситуації найдивніше те, що ці проблеми давно всі знають. Я ніякий не **Колумб** і нічого нового не відкрив», – повідомив голова Луганської ОВГА (Сід, 09.09.15). Тексти засвідчують стійке конотативне значення за цим іменником.

Характерною ознакою сучасного публіцистичного дискурсу є вживання прізвищ історичних діячів-тиранів як відповідника до сполуки «суспільне зло»: Такі люди, як **Путін** – цілком символічні. **Гітлери-Сталіни-Муссоліні** завжди були і завжди будуть, поки буде існувати цей світ, і допоки Господь Сам не знищить диявола (ФБ, 15.09.14); Як стають «**гітлерами**? 13 листопада у Київському театрі драми і комедії на лівому березі Дніпра – 20-річчя постановки «Майн Кампф, або Шкарпетки в кавнику» (День, 01.11.15) тощо.

Двокомпонентна модель презентована одиницею **Ален Делон**. Ім'я й прізвище французького актора, продюсера, сценариста і режисера майже одразу стало синонімом чоловічої краси. Онім, за словами О. Філатової,

«нараховує не менше п'яти конотем: 1) красень, еталон чоловічої краси; 2) некрасивий чоловік, що викликає почуття відрази; 3) незначна людина, із претензією на красу і повагу; 4) для жінки, що не має успіх у чоловіків, будь-який чоловік, що звернув на неї увагу; 5) чоловік, далекий від еталону краси [12]. Є. Отін кваліфікує вказаний онім у своєму словнику як такий, вживання якого обмежене жаргоном [8]. Однак сучасний невідомий текст засвідчує його ширше функціонування: *В 60-ті роки кращих друзів актора Романа Лемеху і Богдана Ступку у Львові називали місцевими Аленом Делонем і Жаном Габеном (слава Габена "звалилася" саме на юного Ступку)* (ГПУ, 22.07.20); *Ти можеш бути просто апомоном, думати, що в тебе Ален Делон тато і Філіп Кіркоров мама, але якщо ти зажатий, це капець як видно* (Vezha, 12.10.18).

Окрема група інтерлінгвальних конотонімів – це одиниці, що виникли на базі поетонімів (літературних онімів): *Дон Кіхот, Остап Бендер, Робінзон, Шерлок Холмс, Джульєтта, Дон Жуан, Квазімодо, Отелло, Робін Гуд, Штирліц* та ін.

У цьому контексті розглянемо власні імена, уперше вжиті в художньому творі, що розвинули семантику, мають розгалужену змістову структуру і вийшли за межі первісного літературного тексту, тобто «здійснили рух від онімізації до апелятивації, від референційних відносин до денотативних» [12].

Поетонім *Дон Кіхот* пов'язаний з іменем відомого літературного персонажа. У його структурі дослідники фіксують шість конотем: 1) закоханий; 2) божевільний; 3) романтик, який ідеалізує усе; 4) безпомічна людина, яка ні на що не здатна і потребує допомоги та підтримки; 5) худа, виснажена людина; 6) людина з скромними матеріальними запитами і потребами. Це узуальний конотативний літературний антропонім, відомий у багатьох мовах, напр.: *Українські Дон Кіхоти і Санчо Панси-2. Погляд В'ячеслава Липинського* (День, 29.10.20); *Український Дон Кіхот. життя і смерть Миколи Скрипника* (5 канал, 16.09.20).

Онім *Штирліц* належить літературному персонажеві, героєві багатьох творів радянського письменника Юліана Семенова, штандартенфюреру СС, радянському розвіднику-нелегалу, що працював в інтересах СРСР у нацистській Німеччині та деяких інших країнах, пор.: *«У штирліци наші гаранті не годяться!» З ким із президентів незалежної України ви пішли б у розвідку?* (Волинь, 23.08.16).

Поетонім *Робінзон* вживається нині з такими значеннями: умілий, упевнений мисливець у безлюдній місцевості; людина в далекому оточенні;

людина, яка потрапила в нестандартне становище, яке вимагає від неї максимального прояву всіх її знань і умінь; винахідлива людина, яка задовольняється в сформованих умовах саморобними, простими пристосуваннями і знаряддями праці; про людину, яка штучно створює собі умови, подібні до тих, у яких перебував Робінзон Крузо; любитель самоти, спокою; про людей, що бажать (навіть за гроші) якийсь час пожити у важких, первісних умовах, подібних до тих, у яких був Робінзон Крузо; про людину, яка переживає непросте для неї почуття самотності; про людей, які живуть у малонаселеній місцевості; підліток, залишений без догляду; господар, людина, яку треба беззаперечно слухатися, як це робив П'ятниця стосовно Робінзона тощо. Найчастіше у аналізованих текстах виявляється сема «любитель самоти» (*Герой Пачяна – самотній Робінзон – живе на затишному острові свого життя, зусібч оточеному кришталевими мурами штучного щастя* (ДТ, 18.09.15) або «людина, яка потрапила в нестандартне становище, яке вимагає від неї максимального прояву всіх її знань і умінь» (*У кишені гаманець, а телефон сів, – продовжує. – До берега звідси не догребу, бо погано плаваю. Відчуваю себе Робінзоном Крузо* (ГПУ, 21.06.20).

Онім *Остап Бендер* належить літературному персонажеві, головному героєві романів Ілі Ільфа та Євгена Петрова «Дванадцять стільців» і «Золоте теля». У романах герой зображений авантюристом, що не хоче обрати визначений тип занять та використовує свої організаторські таланти для досягнення неординарних, індивідуалістських цілей, мірилом яких слугує багатство. У сучасному розумінні – це іменування провідисвіта, пор.: «*Таке відчуття, що політкомпаніями у нас займаються тисячі Остапів Бендерів, яких хтось образив*». Інтерв'ю з авторами плаката «*Я – крапля в океані, який змінить Україну*» (День, 21.03.14).

Шерлок Голмс – вигаданий детективний персонаж, головний герой книг англійського письменника Артура Конана Дойла, якому притаманне розмаїття конотем: 1) детектив; людина, яка здатна розплутувати найскладніші кримінальні справи; 2) любитель розслідувати справи, детектив-самоучка; 3) жінка, любителька сунути носа у чужі справи; 4) недалекий, самовпевнений детектив; 5) людина, яка часто палить люльку; 6) парочка сищиків-аматорів. Ватсон – помічник, гарні вуха, обов'язковий супутній атрибут; 7) міліціонери; 8) розумна, розважлива людина; 9) працівники приватного детективного агентства; 10) в англійській мові онім може бути ужитий як дієслово в значенні «проводити розслідування»; 11) логічно мисляча людина. Наприклад: *Нова стрічка розповідь про пригоди*

українського Шерлока Холмса Івана Підпригори (ГПУ, 20.11.19); Можна уявити себе вдумливим *Шерлоком Голмсом* або іронічним доктором Хаусом і спробувати реагувати на все логічним міркуванням або доброю іронією (ДТ, 17.05.19).

Поетоніми *Ромео* та *Джувьєтта* майже завжди вживаються разом, як і в творі Шекспіра. Ім'я *Джувьєтта* у текстах виявляється як «кохана», «символ чистої щирої жіночої любові». В оніма Ромео виявляються конотемами «коханий», «коханець», «шанувальник», «одружений ловелас», «чоловік, який відповідає образів романтичного героя» тощо. Наприклад: *Такі собі Ромео та Джувьєтта* в декораціях відбірних сюжетів російської пропаганди (Деро.ua, 29.09.17); *Познайомилися на карантині у Вероні: сучасні Ромео та Джувьєтта* одружуються (ГПУ, 23.09.20); 20 серпня 1911 року Михайло Коцюбинський розпочав роботу над повістю "Тіні забутих предків" про трагічне кохання *українських Ромео і Джувьєтти* – Івана та Марічки – з ворогуючих гуцульських родів Палійчуків і Гутенюків (ГПУ, 20.08.20); Які вони, *теперішні Ромео і Джувьєтти?* (Волинь, 02.11.20) та ін.

Онiм *Дон Жуан* сприймається сучасним мовцем передусім як «бабій», «коханець», «гарно одягнений чоловік, який стежить за своїм зовнішнім виглядом, щоб зваблювати жінок». *Феміністичний... Дон Жуан* У Луцьку представили епічну постановку «Химерна Мессаліна» (День, 13.09.17); Сам Тичини вважав себе *Дон Жуаном* (ГПУ, 16.09.18). Дон Жуан – персонаж багатьох художніх творів. Прототипом легендарного дона Жуана вважається представник одного з аристократичних севільських родів на ім'я дон Хуан Теноріо.

У поетонім *Отемо* перш за все фіксуємо конотему «ревнивий чоловік», яка виявляється у сучасному дискурсі, як і в трагедії Гекспіра, пор.: *Справжній Отемо*: мукачівець через ревності побив чоловіка (ФБ, Голос Карпат.ІНФО, 18.07.18); *Озвірілий Отемо* пустив дружині кулю в голову після сварки, кривава драма приголомшила Україну (знай, 16.10.20).

Поетонім *Робін Гуд*, герой середньовічних англійських народних балад, ватажок лісових розбійників, який за переказами діяв зі своєю ватагою в Шервудському лісі біля Ноттінгема і боровся за справедливість – грабував багатих лицарів і священиків, віддаючи здобич біднякам, має в українському контексті декілька конотем: 1) захисник слабких і пригноблених; 2) той, хто допомагає бідним, ділиться з ними; 3) щедра людина; 4) той, хто з'являється раптово, несподівано; незваний. Конотативний характер оніма виявляється через зіставлення з українськими реаліями, напр.: Устим Кармелюк – *український Робін Гуд*,

який 23 роки боровся з панамі (heroes.profi-forex.org, доступ 09.08.20); **Робін Гуд, український Зорро**, навіть **подільський термінатор** – як тільки не називали й називають селянина Устима Кармалюка (5 канал, 09.10.20) та ін.

ВИСНОВКИ З ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Міжмовні конотоніми, поширені в масмедійному мовленні, мають узуальний характер. Конотація як процес набування власними назвами нових значень особливо поширена серед антропонімів. У сучасному українському медіапросторі як конотоніми переважно вживаються особові імена історичних і культурних діячів, філософів, а також одиниці, що виникли на базі поетонімів. Конотативні антропоніми, крім функції називання, виконують ще й функцію експресивно-оцінних заміників апелятивів, збагачених додатковими значеннєвими відтінками (здебільшого негативними), є інтенсифікаторами значення, тобто підкреслюють конкретну сему із загального значення власної назви.

REFERENCES:

- [1] Derhach, D. V. (2010). *Stylistyka onimiv v ukrainskykh mas-media [Stylistics of onyms in the Ukrainian mass media]*. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskiy universytet» [in Ukrainian].
- [2] Lievochkina, S. V. (2018). *Linhvokohnyivni aspekty onimiv u khudozhnomu teksti v zhanri fentezi (na materialii tvoriv Ursuly Le Huin) [Linguocognitive aspects of onyms in an artistic text in the fantasy genre (based on the works of Ursula Le Guin)]. Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: Kyiv University named after B. Hrinchenko [in Ukrainian].
- [3] Torchynskiy, M. (2014). *Onimna systema i kryterii yii analizu [Onymic system and criteria for its analysis]*. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya: Movoznavstvo – Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. Series: Linguistics*, 2 (24). Retrieved from <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/6493/1/Torchynskiy.pdf>.
- [4] Lukash H. P. (2011). *Aktualni pytannia ukrainskoi konotonimiky: monohrafiia [Current issues of Ukrainian conotonymy: a monograph]*. Donetsk: Promin. Retrieved from https://movoznavstvo.org.ua/index.php?option=com_attachments&task=download&id=176 [in Ukrainian].
- [5] Torchynskiy M. M. (2010). *Konotatsiia onimnoi leksyky [Connotation of anonymous vocabulary]*. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. M. Kotsiubynskoho. Ser.: Filolohiia – Scientific notes of Vinnytsia State Pedagogical University named after M. Kotsyubynsky. Ser.: Philology*. *Vinnytsia*, 11, 25–32 [in Ukrainian].
- [6] Machulina T. V. & Kravchenko E. O. (2020). *Konotatyvni onimy u publitsystychnomu teksti [Connotative onyms in a journalistic text]*. *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva DonNU imeni Vasylia Stusa – Bulletin of the student scientific society of DonNU named after Vasyl Stus*, 12 (2), 240-244. Retrieved from <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/9275/9219> [in Ukrainian].
- [7] Kravchenko, E. & Karabakhtsian, A. (2020). *Interlinhvalni konotonimy u publitsystychnomu teksti [Interlingual conotonyms in a journalistic text]*. *Linhvistychni studii – Linguistic studies*, 40 (1). Retrieved from <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2020.40.1.15>. [in Ukrainian].

- [8] Otin, E. S. (2004). *Slovar konnotativnykh sobstvennykh imen* [Dictionary of connotative proper names]. Donetsk: Yugo-Vostok [in Russian].
- [9] Lukash, H. P. (2017). *Slovyk konotatyvnykh vlasnykh nazv* [Dictionary of connotative proper names]. Vinnytsia : DonNU imeni Vasylia Stusa [in Ukrainian].
- [10] Shevchenko, L. I. (Eds.). (2009). *Slovyk onimiv ukrainskykh mas-media* [Dictionary of onyms of Ukrainian mass media]. Kyiv: VPTs "Kyivskiy universytet" [in Ukrainian].
- [11] Kozlovska, D. V. (2018). Strukturno-semantychni ta funktsionalno-stylistychni kharakterystyky poetonimii romaniv ukrainskykh pysmennyts pochatku XX stolittia [Structural-semantic and functional-stylistic characteristics of the poetonymy of novels of Ukrainian writers of the beginning of the XXI century]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Vinnytsia : Donetsk National University named after Vasily Stus. Retrieved from <https://abstracts.donnu.edu.ua/issue/view/184>. [in Ukrainian].
- [12] Filatova, O. V. (2005). Struktura i funktsii konotatyvnoi sfery poetonimiv ta dosvid yikhnoi leksykohrafichnoi interpretatsii [Structure and functions of the connotative sphere of poetonyms and the experience of their lexicographic interpretation]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Donetsk [in Ukrainian].
- [13] Vehesh, A. (2020). Frazеологізми-складники літературно-художніх антропонімів у творчій сучасній українській поезії [Phraseologisms-components of literary and artistic anthroponyms in the works of modern Ukrainian writers]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: Filolohiia – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Philology*, 1 (43), 54-60 [in Ukrainian].
- [14] Nazarenko, O. V. & Chasovskyykh, A. A. (2020). Leksyko-semantychni osoblyvosti антропонімів сучасної англійської прози [Lexical and semantic features of anthroponyms of modern English prose]. *Aktualni problemy filolohii ta perekladoznavstva – Current issues of philology and translation studies*, 19, 11-14 [in Ukrainian].
- [15] Iermolenko, S. S. & Ostapenko, M. P. (2019). Tematychno-ideohrafichnyi aspekt opysu ta analizu eponimiy [Thematic and ideographic aspect of the description and analysis of eponymy]. *STUDIA LINGUISTICA*, 15, 53-65. Retrieved from <https://doi.org/10.17721/StudLing2019.15.53-65> [in Ukrainian].
- [16] Shyika, S. V. (2020). Ukrainska антропоніміка на межі століть [Ukrainian anthroponymy at the turn of the century]. *Scientific developments of European countries in the area of philological researches* (P. 2), (pp. 603-620). Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing". Retrieved from <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-56-3.2.16>. [in Ukrainian].
- [17] Sukalenko T. & Pozdniakova O. (2019). Publitsystychnyi styl u suchasnomu mediinomu prostori [Journalistic style in the modern media space]. *Ukrainska mova ta kultura v suchasnomu humanitarnomu chasoprostori: aspekty formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti fakhivtsiam – Ukrainian language and culture in modern humanitarian space-time: aspects of formation of communicative competence to specialists: Proceedings of the International scientific-practical internet conference* (pp. 173-180). Irpin. Retrieved from http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4839/1/4561_IR.pdf [in Ukrainian].

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ДТ – Дзеркало тижня

ГПУ – Газета по-українськи

ФБ – Фейсбук

УП – Українська правда

